

Univerzitet u Banjoj Luci
Prirodno-matematički fakultet
Studijski program Matematika i informatika

k-set cover problem

Operaciona istraživanja

Studenti:

David Sabljic
Armin Kočanović

Predmetni profesor:

dr Marko Đukanović, doc.

Banja Luka, februar 2024.

Sadržaj

Uvod	3
Opis problema.....	4
Pohlepni algoritam	5
Metoda promjenljivih okolina (VNS)	6
Cjelobrojno linearno programiranje	9
Eksperimentalni rezultati	10
Zaključak.....	15
Literatura.....	16

Uvod

U ovom seminarskom radu istražujemo k-set cover problem (SkCP) i načine rješavanja datog problema.

Prvo dolazi generalni opis problema, pa se fokusiramo na implementaciju pohlepnog i genetskog algoritma kao i implementacije metode cjelobrojnog linearnog programiranja za k-set cover problem.

Na kraju su priloženi rezultati testiranja date tri implementacije zajedno sa zaključkom.

Cilj je bolje razumijevanje discipline operacionih istraživanja kroz primjenu SkCP, kao i, kroz implementaciju metoda za rješavanje problema i eksperimenata koji su izvođeni, dubljem upoznavanju sa tim metodama i preformansih svaki od njih.

Opis problema

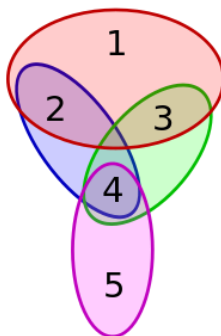
Prije opisivanja SkCP, treba da opišemo set cover problem (SCP). SkCP je posebna verzija SCP problema.

Neka je U univerzum elemenata, a S skup podskupova univerzuma U . Traži se minimalni skup podskupova $C \subseteq S$ takav da je unija svih podskupova iz C jednaka univerzumu U .

Ako imamo:

- univerzum $U = \{ 1, 2, 3, 4, 5 \}$,
- skup podskupova $S = \{ \{1, 2, 3\}, \{2, 4\}, \{3, 4\}, \{4, 5\} \}$,

jedno optimalno rješenje može biti $C = \{ \{1, 2, 3\}, \{4, 5\} \}$.

Slika 1: primjer instance za SCP

SkCP proširuje koncept SCP-a tako da uvodi dodatni uslov: svaki element mora biti **pokriven barem k puta**.

Imamo isti univerzum elemenata U i skup podskupova S , ali sada želimo pronaći minimalni skup $C \subseteq S$ takav da svaki element iz U bude pokriven barem k puta.

Ako imamo SkCP s $k = 2$, to znači da svaki element iz U mora biti pokriven najmanje dva puta. Razlika u odnosu na standardni SCP je ta što se u SkCP-u traže rješenja koja osiguravaju minimalno pokrivanje svakog elementa barem k puta.

Pohlepni algoritam

Pohlepni algoritam (eng. greedy algorithm) je predstavlja način rješavanja problema koja se bazira na donošenju optimalnih odluka na lokalnom nivou u svakom koraku, s nadom da će ukupno rješenje biti zadovoljavajuće, ako ne i optimalno.

Za svaki korak, u rješenje se uključuje ona komponenta koja donosi najveću korist u odnosu na ostale komponente. [1]

Postupak:

- **Inicijalizacija** – inicijalizujemo skupove *universe* i *sets* koji čuvaju vrijednost skupova univerzuma i podskupova univerzuma, respektivno. Čitamo iz tekstualnih datoteka unos inicijalnih podataka pomoću *get_input_from_file()* metode, a ispisujemo u tekstualnu datoteku rezultat rješavanja problema pomoću *print_to_file()* metode.
- **Petlja za odabir podskupova** – petlja se izvršava sve dok postoji element u *universe* koji nije dovoljno puta pokriven (manje od *k* puta).
- **Odabir podskupa** – metoda *get_best_set()* se koristi za odabir podskupa, radi tako što se za svaki podskup računa broj elemenata koji se još uvijek trebaju pokriti, ako je pokrivenost različita od nula, u listu *cost_per_cover* se dodaje trošak po pokrivanju kao vrijednost.

cost_per_cover za trošak uzima $\frac{cost[i]}{coverage}$. *cost[i]* predstavlja unaprijed zadatu cijenu nekog podskupa *i*, a *coverage* predstavlja ukupan broj elemenata u skupu koji još nisu pokriveni *k* puta.

Metoda vraća indeks skupa sa najmanjim troškom, u slučaju da 2 skupa imaju isti trošak, vraća onaj sa većim brojem pokrivenih elemenata.

- **Povratak metode** – vraća listu odabranih podskupova *selected_sets*, ukupni trošak odabranih podskupova *selected_cost* i listu indeksa odabranih podskupova *selected_ids*.

Metoda promjenljivih okolina (VNS)

VNS, kojeg su uveli Nenad Mladenović i Pierre Hansen [2], je heuristički algoritam koji se koristi za rješavanje problema optimizacije gdje je ideja da se za neko rješenje gleda okolina rješenja i prelazi se na novo samo u slučaju poboljšanja.

Implementacija VNS algoritma za SkCP radi tako da za neko rješenje dobijeno iz pohlepnog algoritma, pomoću shake algoritma razmrđavamo i vršimo lokalnu pretragu nad dobijenim rezultatom. Ako se dobije bolje rješenje, mijenjamo početno za novo i ponovo pokrećemo rad VNS algoritma, u suprotnom slučaju, povećavamo okolinu pretrage VNS algoritma za 1.

Postupak:

- **Inicijalizacija** – postavljanje parametara algoritma kao što su minimalna i maksimalna veličina okoline, vremensko ograničenje, broj iteracija bez poboljšanja, maksimalni broj iteracija, početnih vrijednosti SkCP itd.
- **Klase Individual:**
  - Koristi pohlepni algoritam iz prethodne stavke za generisanje jedinke.
  - Sadrži metodu *fitness()* - prolazi kroz gene jedinke, *self.genes*, i za svaki gen koji je odabran (vrijednost mu je 1), dodaje odgovarajući trošak, *cost[k]* u ukupnu vrijednost. Konačni rezultat predstavlja prilagođenost (fitness) jedinke, tj. ukupni trošak odabranih podskupova.
  - Sadrži metodu *validate()* za provjeravanje validnosti elemenata univerzuma, tj. da budu pokriveni od strane odabranih podskupova barem *k* puta.
  - Kao rezultat vraća binarni niz čiji element ima vrijednost 1 ako je uključen, 0 inače.

- **Klasa VNS:**

- ***local_search_FirstImprovementStrategy()*** – prolazi kroz skup *sets*, koji predstavlja skup podskupova koji pokrivaju elemente iz univerzuma, provjerava se da li se poboljšava fitness (pomoću metode *validate()*, *obj* predstavlja fitness vrijednost neke instance), i ako se pronađe poboljšanje, trenutna jedinka se ažurira s tim rješenjem i pretraga se zaustavlja. Pseudokod za lokalnu pretragu:

```
def local_search_FirstImprovementStrategy(self, x):  
    for i in range(len(sets)):  
        x_new = x_old = x  
        if x_new[j] == 0:  
            x_new[j] = 1  
        if x_new[j] == 1:  
            x_new[j] = 0  
  
        if x_new.validate():  
            if x_old.obj < x_new.obj:  
                x_old = x_new  
            break
```

- ***local_search_BestImprovementStrategy()*** – prolazi kroz skup *sets*, provjerava da li se poboljšava fitness, i ako se pronađe poboljšanje, trenutna jedinka se ažurira s tim rješenjem i postupak se ponavlja sve dok se ne prođe kroz sve podskupove, omogućavajući traženje najboljeg mogućeg poboljšanja u rješenju. Pseudokod za lokalnu pretragu:

```
def local_search_BestImprovementStrategy(self, x):  
    has_better = True  
  
    while has_better:  
        has_better = False  
  
        for i in range(len(sets)):  
            x_new = x_old = x_best = x  
  
            if x_new[j] == 0:  
                x_new[j] = 1  
            if x_new[j] == 1:  
                x_new[j] = 0  
  
            if x_new.validate():  
                if x_old.obj < x_new.obj:  
                    x_best = x_new  
                    has_better = True  
  
        if has_better == True:  
            x_old = x_best
```

- **Procedura razmrđavanja (eng. shaking)** – *shake()* metod simulira "razmrđavanje" u VNS algoritmu. Prima trenutnu jedinku x i parametar potresa *vns_shake*, koji određuje koliko gena će se razmrđati. Nasumično bira *vns_shake* elemenata u kopiji i mijenja njihove vrijednosti inverzijom bitova. Vraća novu konfiguraciju gena koja je rezultat potresa.
- **Pokretanje** – u *run()* metodi izvršavamo pokretanje algoritma. Inicijalizujemo osnovne parametara kao što su vremenska ograničenja, jedinku x pomoću pohlepnog algoritma, broj iteracija i drugo, nakon toga iterativno primjenjujemo VNS algoritam tako što prolazimo kroz jedinke pomoću razmrđavanja i primjenjujemo lokalnu pretragu na njoj. Ako nađemo poboljšano rješenje, ažuriramo ga. Postupak ponavljamo sve dok ne zadovoljimo uvjete (vremensko ograničenje, broj iteracija).
- **Kraj rada** – na kraju ispisujemo da li smo našli validno rješenje, i ako jesmo ispisujemo ga u izlaznu tekstualnu datoteku.

Cjelobrojno linearno programiranje

Cjelobrojno linearno programiranje (eng. Integer Linear Programming, ILP) se bavi rješavanjem optimizacionih problema gdje su varijable odluke cijeli brojevi. Korišćen je PuLP modul Python programskog jezika za implementaciju rješenja.

Opis ILP modela za SkCP [3]:

$$\min \sum_{j \in J} c_j x_j$$

Ovdje je predstavljena minimizacija ciljne funkcije koja predstavlja ukupan trošak izabranih kolona.

c_j predstavlja trošak odabira kolone j kako bi pokrio red, a x_j varijabla odluke koja iznosi 1 ako je kolona j odabrana da pokrije red, 0 inače, za svaki $j \in J = \{1, \dots, n\}$

$$\sum_{j \in J} a_{ij} x_j \geq k, i \in I, k \in \mathbb{Z}^+$$

Ograničenja promjenjivih. Osiguravaju dobijanje približnog rješenja, tj. svaki red je pokriven sa barem k kolona, gdje $k \in \mathbb{Z}^+$, pri čemu je a_{ij} parametar koji uzima vrijednost 1 ako kolona j pokriva red i , 0 inače.

$$x_j \in \{0, 1\}, j \in J$$

x_j predstavlja varijablu odluke.

Eksperimentalni rezultati

Za testiranje navedenih algoritama su korištene već datih 44 instanci. [3]

Testiranja su na sljedećim specifikacijama:

- Windows 10 operativni sistem
- AMD Ryzen™ 5 3550H, 2.1 GHz radni takt
- 8 GB DDR4-2400 SDRAM (2 x 4 GB)

instance			greedy		VNS			PuLP	
	sets	universe	g_c	g_t	vns_best	vns_avg	vns_t	pulp_c	pulp_t
scp01	50	500	10	0.01	10	10	600.0839	9	9.97225
scp02	50	500	9	0.007	9	9	600.0886	8	0.35329
scp03	50	500	8	0.012	8	8	600.1284	8	0.62309
scp04	50	500	10	0.014	10	10	600.2094	8	0.2914
scp05	50	500	9	0.008	9	9	600.1775	8	38.93199
scp10	200	1000	1523	0.24902	1523	1523	600.9059	1356	0.15146
scp11	200	1000	1330	0.16901	1330	1330	601.5545	1148	0.29434
scp12	200	1000	1395	0.18201	1395	1395	601.1680	1205	0.07769
scp13	200	1000	1366	0.16801	1366	1366	600.8196	1213	0.32468
scp14	200	1000	1348	0.16301	1348	1348	600.7815	1185	0.13626
scp15	200	1000	1412	0.18001	1412	1412	601.1191	1266	0.37005
scp16	200	1000	1500	0.16801	1500	1500	600.7298	1349	0.26982
scp17	200	1000	1311	0.15101	1311	1311	600.9141	1115	0.09974
scp18	200	1000	1341	0.16701	1341	1341	600.6910	1225	0.45358
scp19	200	1000	1639	0.16701	1639	1639	601.0222	1485	0.1192
scp20	200	2000	649	0.32102	649	649	603.3821	579	0.2299
scp21	200	2000	790	0.38198	790	790	604.4103	677	1.21664
scp22	200	2000	632	0.35503	632	632	604.5969	574	0.52266
scp23	200	2000	636	0.34103	636	636	602.9793	582	0.88718
scp24	200	2000	606	0.32102	606	606	603.2238	550	0.19671
scp25	200	2000	622	0.34502	622	622	604.6392	560	0.394
scp26	200	2000	778	0.33603	778	778	605.3139	695	0.37733
scp27	200	2000	731	0.30602	731	731	604.8157	662	0.41444
scp28	200	2000	746	0.33203	746	746	603.0151	687	0.96452
scp30	400	4000	131	0.89207	131	131	618.6460	122	21.13055
scp31	400	4000	144	1.03508	144	144	618.9140	127	9.44496
scp32	400	4000	162	0.95228	162	162	615.0102	138	9.7282
scp33	400	4000	137	0.93312	137	137	608.3269	122	16.45542
scp34	400	4000	151	0.97807	151	151	622.3339	130	19.44338
scp40	500	5000	54	1.27115	54	54	610.5772	49	604.65746
scp41	500	5000	57	1.30609	57	57	607.1313	51	1001.66968
scp42	500	5000	53	1.3031	53	53	615.5497	47	625.58473
scp43	500	5000	55	1.3181	55	55	613.8053	49	1001.60277
scp44	500	5000	53	1.26008	53	53	608.9332	49	361.4226685

Tabela 1: rezultati za instance, k_{min}

instance			greedy		VNS			PuLP	
	sets	universe	g_c	g_t	vns_best	vns_avg	vns_t	pulp_c	pulp_t
scp01	50	500	171	0.15701	171	171	600.3913	158	903.05776
scp02	50	500	173	0.17001	172	172.4	600.2730	158	1000.48961
scp03	50	500	176	0.15901	176	176	600.1429	166	173.19766
scp04	50	500	185	0.16801	184	184.8	600.4076	173	1000.34885
scp05	50	500	178	0.16601	177	177.8	600.2389	168	1000.65791
scp10	200	1000	6103	0.38803	6103	6103	601.3878	5355	1.17375
scp11	200	1000	7074	0.42403	7074	7074	601.1622	6404	4.65981
scp12	200	1000	5099	0.35603	5099	5099	600.6996	4586	1.85178
scp13	200	1000	5215	0.39603	5215	5215	600.8411	4676	1.31063
scp14	200	1000	5295	0.35502	5295	5295	601.1574	4670	3.47199
scp15	200	1000	7040	0.44003	7040	7040	601.0841	6474	4.83931
scp16	200	1000	7149	0.42203	7149	7149	600.7611	6416	8.50217
scp17	200	1000	7127	0.46503	7127	7127	601.8848	6281	0.79216
scp18	200	1000	7145	0.41703	7145	7145	601.4677	6515	6.47427
scp19	200	1000	7859	0.46803	7859	7859	600.9503	7101	5.64121
scp20	200	2000	12142	1.74827	12142	12142	601.7526	11205	301.54122
scp21	200	2000	16006	1.80014	16006	16006	603.8452	14418	211.30607
scp22	200	2000	12315	1.68012	12315	12315	603.3608	11476	132.91663
scp23	200	2000	9360	1.44011	9360	9360	602.3700	8514	49.9698
scp24	200	2000	11872	1.53111	11872	11872	602.9201	10880	58.42347
scp25	200	2000	9938	1.51111	9938	9938	602.4763	9093	1000.27371
scp26	200	2000	14512	1.69614	14512	14512	602.7310	13143	448.59135
scp27	200	2000	11822	1.54322	11809	11819.4	602.9502	10622	984.34632
scp28	200	2000	12123	1.57112	12123	12123	603.4011	11042	134.23641
scp30	400	4000	41787	22.45531	41787	41787	631.9931	39124	1000.48878
scp31	400	4000	40863	23.45163	40863	40863	630.6897	38309	1000.41601
scp32	400	4000	40927	21.67045	40927	40927	630.1570	38615	1000.40847
scp33	400	4000	41390	24.94168	41390	41390	643.1512	39113	1000.38867
scp34	400	4000	42240	24.75018	42240	42240	638.2672	39587	1000.51329
scp40	500	5000	61717	87.49594	61717	61717	604.1281	59206	1001.48114
scp41	500	5000	60596	87.85724	60596	60596	603.7560	57466	1001.1107
scp42	500	5000	59639	99.84608	59639	59639	656.6659	56847	1001.43731
scp43	500	5000	58864	88.77179	58864	58864	624.9167	56163	1000.98884
scp44	500	5000	58742	88.06986	58742	58742	607.4108	55770	1001.035177

Tabela 2: rezultati za instance, k_med

instance			greedy		VNS			PuLP	
	sets	universe	g_c	g_t	vns_best	vns_avg	vns0_t	pulp_c	pulp_t
scp01	50	500	388	0.32702	386	387.6	600.2331	366	0.29503
scp02	50	500	386	0.33902	384	385.4	600.3401	364	4.33141
scp03	50	500	414	0.36801	410	413	600.2512	393	0.26568
scp04	50	500	438	0.38503	438	438	600.3773	421	0.27732
scp05	50	500	416	0.36703	415	415.6	600.2948	398	0.25584
scp10	200	1000	13098	0.58004	13098	13098	600.9399	11607	1.95962
scp11	200	1000	20114	0.75406	20114	20114	601.1000	18265	0.75609
scp12	200	1000	13679	0.59304	13679	13679	600.9977	12360	18.75408
scp13	200	1000	11459	0.54304	11459	11459	600.8842	10396	0.78192
scp14	200	1000	11472	0.55304	11472	11472	601.2458	10393	37.73804
scp15	200	1000	20617	0.73905	20617	20617	601.1137	18856	0.54863
scp16	200	1000	17053	0.66205	17053	17053	601.4813	15394	7.75459
scp17	200	1000	17060	0.68435	17060	17060	600.8891	15233	7.09537
scp18	200	1000	20429	0.72305	20429	20429	601.2331	18602	5.38236
scp19	200	1000	18058	0.66305	18058	18058	600.6789	16558	4.10447
scp20	200	2000	38249	3.06632	38249	38249	603.1114	35670	1000.27778
scp21	200	2000	49207	3.3662	49207	49207	603.7268	45396	32.66176
scp22	200	2000	39452	3.21124	39452	39452	602.7421	36330	1000.37034
scp23	200	2000	30766	2.7202	30765	30765.8	603.8029	28017	216.43997
scp24	200	2000	35865	2.9355	35865	35865	604.6102	32779	462.45328
scp25	200	2000	32476	2.69547	32476	32476	604.1757	29618	1000.23114
scp26	200	2000	45601	3.21548	45601	45601	603.6273	41930	372.04536
scp27	200	2000	34718	2.8162	34641	34702.6	603.0098	32320	345.38655
scp28	200	2000	36716	2.90248	36716	36716	603.8242	33584	482.3513
scp30	400	4000	154203	48.24955	153844	154124.8	646.1887	145078	1000.48902
scp31	400	4000	153871	48.75991	153871	153871	600.7345	144218	1000.46725
scp32	400	4000	149826	50.29554	149628	149786.4	646.2058	140702	1000.47941
scp33	400	4000	153110	51.92879	153033	153088.4	641.3666	143598	1000.54286
scp34	400	4000	156046	50.73019	155988	156034.4	604.7194	146374	1000.61193
scp40	500	5000	234848	175.14983	234606	234780.4	634.8468	224053	1001.70098
scp41	500	5000	236193	186.31337	236103	236175	645.0258	225011	1001.21007
scp42	500	5000	231265	185.33963	231090	231204.6	640.6056	220344	1001.15861
scp43	500	5000	228762	182.84078	228691	228747.8	637.5328	218279	1001.34611
scp44	500	5000	228118	176.90567	228118	228118	640.5333	218422	1000.775216

Tabela 3: rezultati za instance, k_max

Vrijeme se mjeri u sekundama. k_{min} iznosi 2, k_{max} je maksimalni broj pokrivanja svih elemenata i k_{med} je $\frac{k_{min}+k_{max}}{2}$.

Opis rezultata:

Za bilo koje od navedenih k , PuLP se daje najbolje rezultate.

k_{min} :

- VNS i pohlepni algoritmi daju ista rješenja
- razlika je ~10-15% između heuristike optimalnog.

k_{med} :

- Za 11.76% instanci je bolji VNS, za ostale ista rješenja kao i za pohlepni algoritam.
- razlika je ~5-10% između heuristike optimalnog.

k_{max} :

- Za 41.18% instanci je bolji VNS, za ostale ista rješenja kao i za pohlepni algoritam.
- razlika je ~5-10% između heuristike optimalnog.

Zaključak

U ovom radu smo opisali SkCP, kao i pohlepni pristup, metodu promjenljivih okolina i metodu cjelobrojnog linearnog programiranja.

Odluka izbora nekog od navedena 3 pristupa zavisi od veličina instanci, kao i potrebe (da li nam treba optimalno rješenje, ali u zamjenu za potrošeno vrijeme dolaska do tog rješenja, ili približno dobro rješenje, ali značajno brže).

Kako je bilo i za pretpostaviti, pohlepni pristup daje rezultate sa najboljim vremenom, ali sa neoptimalnim troškom. Za male, kao i srednje i velike instance PuLP daje najbolje rješenje dok pohlepni i VNS algoritmi daju u većini slučajeva iste rezultate. VNS poboljša rješenje u malom broju slučajeva u odnosu na pohlepni pristup, ali za znatno veće iskorišteno vrijeme.

Literatura

- [1] M. Đukanović and D. Matić, Uvod u operaciona istraživanja, Banja Luka, 2022.
- [2] N. Mladenović and P. Hansen, Variable neighborhood search, Computers and Operations Research, 1997.
- [3] A. Salehipour, "A Heuristic Algorithm for the Set k-Cover Problem," in *Optimization and Learning* , 2020, pp. 98-112.